

Kam zmizeli lidé?

V zahraničních reportážích o naší republice i v datech z Úřadu práce ČR se uvádí, že ČR má nejnižší nezaměstnanost ve (možná nejen) střední Evropě. Na druhou stranu neustále slyšíme, že máme nedostatek lékařů, sester, učitelů, policistů, a přitom na středních i vysokých školách nám studují stovky tisíc studentů. Mnoho mladých lidí zažilo při hledání práce situaci, kdy si je mezi sebou přepláceli 2 až 3 různé firmy, protože každá trpí nedostatkem lidí. Řada regionů se snaží různými způsoby zvýhodnit chybějící profese, např. nabídkou bytů a dalšího zázemí pro chybějící lékaře, policisty, apod. Často tedy slyšíme zprávy či čtete titulky: „Některá města na severu Čech mají dlouhodobý nedostatek lékařů, zdravotních sester, strážníků městské policie anebo pracovníků v sociálních službách. V Jirkově na Chomutovsku se pokusí zástupce těchto profesí přilákat nabídkou bytů. Město zrekonstruuje vybydlený činžovní dům, ve kterém z původních 9 bytů vznikne 7 prostorných¹. Kdopak nám ten činžák asi „vybydlel“?“

Na Chemických fórech i jiných „chemických platformách“ v současné době i uplynulých letech zaznívají a zazněly různé, sice rádozy vtipné, ale v důsledku spíše hrůzostrašné, stesky nad nedostatkem lidí v tomto oboru. Např. z úst jednoho z představitelů jedné nejmenované firmy jsme se dozvěděli, že u zaměstnanců již raději neprovádějí testy na alkohol či drogy, protože by museli 10 % zaměstnanců okamžitě propustit, a to si, pochopitelně, nemohou dovolit. Zástupce jiné firmy prohlásil, že už ani neusilují o chemiky (kteří jsou silně podpultovým zbožím), že vše, co potřebují, aby jejich zaměstnanec uměl, ho klidně a rádi naučí sami, že potřebují jen někoho spolehlivého, kdo pracovat chce, kdo bude denně chodit do práce a kdo se vše dobrovolně doučí. Je velmi smutné poslouchat personální ředitele, kteří před ca pěti lety říkali: „Chybí nám kvalifikovaní uchazeči o zaměstnání!“, před dvěma lety říkali: „Chybí nám už i nekvalifikovaní uchazeči o zaměstnání!“ a dnes již jen stroze potichu komentují: „Dnes už chybí práce schopní lidé“, či jiného, jak říká ještě smutnější verzi a definici téhož: „Hledáme lidi, kterým by se chtělo chtít.“

Ve zprávách se často objevují titulky typu: „Hlad po zaměstnancích ještě vzroste, ...“; „Míra nezaměstnanosti v ČR zůstává nejnižší v Evropě a její pokles očekáváme i nadále². A přitom u nás žije několik milionů práce schopných lidí. Jak je možné, že na práci jich je tak zatraceně málo? Chemie je obor, ve kterém se na Úřadu práce nevysskytují žádní absolventi středního či vysokoškolského vzdělání, ojedinele jen lidé s výučním listem.“

Kamkoli se kolem sebe podívám, všichni mi známi, kolegové, pracují na plné obrátky. Mám dojem, že 8hodinová pracovní doba je pro nás jen nějaký pojem z pravěku či něco z oblasti sci-fi, je zcela běžné, že se své práci věnu-

jeme naplno 10, 12 a více hodin přes den, často otevíráme notebooky doma po večerech a „doháníme“ resty, nestíháme, honíme se a víkendů či dovolených, kdy „nic neděláme“, máme jako šafránu. A přitom se mnohde potulují hloučky těch, co v životě na práci nesáhli. Ano, přiznejme si, že zde žije velké procento těch, kteří prostě pracovat nechťejí a nikdy nebudou a strhávají nám systém sociálních dávek, ale o tom se příliš nahlas nesmí hovořit. „Dycky MOST!“ A nebo taky: „Dycky ÚSTÍ, LITVÍNOV, JIRKOV, atd.“ Na druhou stranu, toto patrně jen velmi málo souvisí s nedostatkem lidí právě v chemických provozech a firmách.

Tohle není časovaná bomba, to je časované vakuum. Bomba je přeci něco, co ve více či méně očekávaný okamžik vybuchne a do okolí rozmetá kvanta něčeho, v tomto případě by to tedy byla kvanta chemiků schopných okamžitě se usídlit kdekoli a u čehokoli. Ale opak je pravdou. Až odejdou ti užasní starší a stárnoucí chemici, kteří to mnohde drží ještě pohromadě a nad vodou, zbyde vakuum, díra, kterou nepůjde ničím zaplnit. Roky o tom mluvíme, roky říkáme, že by „se s tím mělo něco dělat“. Ale rok od roku se zdá být tento trend spíše horší. Stále chybí kvalitní kvalifikovaní učitelé, chybí studenti učitelství (nejen) chemie, chybí chemici, technici, chybí lidi v praxi, chybí zájem studentů. A není pravdou, že zůstává jen u řeči. Různé instituce, nejen u nás na Ústecku, ale i v Praze, Ostravě, se opravdu snaží. Krajský úřad Ústeckého kraje, Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje a Okresní hospodářská komora v Mostě pořádají dlouhé roky různá setkání chemiků, kde se schází akademici s lidmi z praxe a všichni „pláceme na stejném, leč špatném hrobě“. Víme to! My všichni, co tam sedíme a žijeme, my to víme. Řada učitelů základních i středních škol, studenti i akademici různých univerzit v celé republice se velmi snaží, pořádají různé Chemické či Přírodovědné jarmarky, Dny otevřených dveří, Vědy v ulicích, ale i přímo „nájezdy“ do škol, a to již i mateřských, s pokusy, popularizačními přednáškami a mnoha dalšími akcemi. I samotné chemické firmy si uvědomují tuto „hrozbu“ či „výzvu“ a snaží se. Otevírají se široké veřejnosti, podporují či sami podnikají řadu akcí a aktivit, viz např. Dny otevřených dveří ústecké Spolchemie, Nadace Unipetrol, ... a mnoho dalších.

I přes veškeré snahy popsané výše se ale situace nijak nezlepšuje. Výsledkem toho všeho konání je, že na dalším setkání slyšíme o dalším úbytku lidí, o dalším snižování nároků na případné zaměstnance. Proč, místo aby se věci odehrávaly směrem k lepšímu, se děje mnohdy opak? Jak je možné, že někdo připustil, že (a to jen dle toho, co vím ze svého okolí), v posledních letech zanikly 2 střední průmyslové školy chemické, které byly svého času poměrně vyhlášené (v Ústí nad Labem a Lovosicích). Myslím, že minimálně „ústeckou průmku“ chválit mohu. Jsem její

absolventkou a moc dobře si pamatuji (byť je to již 30 let), jak se mi na VŠCHT stalo mnohokrát, že se o mne buď přetahovali vyučující dvou oborů, abych šla právě k nim na katedru, protože jsem z ústecké průmky a ta má skvělé absolventy nebo mi vyučující po zkoušce řekl, že mám velmi dobrou přípravu ze střední školy, či že chválili mé návyky a dovednosti v laborkách, které jsem také „koupila na průmce“. Pokud tento úvodník čte některý z mých bývalých učitelů, ještě jednou jim zpětně posílám velké poděkování za to, jak nás připravili.

Tady už si nejeden region prostě sám nepomůže. Tady už se musí zapůsobit (a začít působit) někde mnohem výše, v horních sférách, aby se někdo začal opravdu intenzivně věnovat tomuto velkému problému, potřebným změnám vzdělávacího systému, skutečné poctivé, nikoliv jen formální, modernizaci předmětů na základních, středních i vysokých školách, aby skutečně mohlo dojít někdy (brzy!) k nápravě. Bohužel, tento proces má velmi dlouhou latentci. I když dnes již působíme na dětičky na ZŠ, dokonce již v mateřských školách, tak než ony se dostanou do praxe, uplyne ještě dlouhých 10 až 15 let. Čím dříve kroky ke

zlepšení nastanou, tím dříve se projeví. My v oboru, a zdá se, že i rozumní lidé v regionu (regionech), si to uvědomujeme. Ale máme dojem, že Ti nahoře tomu pořád nevěří. Co se musí stát, aby někdo začal konečně přemýšlet jinak a konat?

Toto smutné povídání končím zvoláním, které poslední dobou používám velmi často: Tak kam se poděli všichni lidé? Asi nikam. Lidí jsou mraky, ale na práci jich je zatraceně málo.

Zdeňka Kolská

LITERATURA

1. <https://sever.rozhlas.cz/jirkov-trapi-nedostatek-strazniku-i-dalsich-profesi-radnice-chce-novym-nabizet-7785193>. staženo 14.3.2019
2. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/hlad-po-zamestnancich-jeste-vzroste-propoustet-chteji-jen-dve-procenta-firem-67937?dop-ab-variant=6&seq-no=1&source=hp>, staženo 12.3.2019